

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

39 **BESLUIT** van 24 januari 1973, houdende regeling van de eindexamens aan dagscholen voor huishoud- en nijverheidsonderwijs, voor zover daaraan middelbaar huishoud- en nijverheidsonderwijs wordt gegeven. (Eindexamenbesluit m.h.n.o.).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze minister van onderwijs en wetenschappen van 9 oktober 1972, nr. BVO/J 212.452;

Gelet op artikel 29, tweede en vijfde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (Stb. 1967, 387);

De Onderwijsraad gehoord (adviezen van 31 januari 1972, OR/78 WVO en van 19 mei 1972, OR/78 WVO-I);

De Raad van State gehoord (advies van 1 november 1972, nr. 8);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde minister van 18 januari 1973, nr. 214.722;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen en indeling van het eindexamen

Artikel 1. Dit besluit verstaat onder:

„Onze minister”: Onze minister van onderwijs en wetenschappen;

„de inspecteur”: de inspecteur van het voortgezet onderwijs, belast met het toezicht op de school;

„school”: een dagschool voor huishoud- en nijverheidsonderwijs voor zover daaraan middelbaar huishoud- en nijverheidsonderwijs wordt gegeven;

„het bevoegd gezag”: voor wat betreft

a. een rijksschool: Onze minister;

b. een gemeentelijke school: het college van burgemeester en wethouders, voor zover de raad niet anders bepaalt, en, indien de raad dit wenselijk oordeelt met inachtneming van door hem te stellen regelen;

c. een bijzondere school: het schoolbestuur;

„de gecommiteerde”: de gecommiteerde of de gecommiteerden in de zin van artikel 29, derde lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs, belast met het toezicht op het eindexamen;

„de kandidaat”: de leerling die aan het eindexamen deelneemt;

„het diploma”: het diploma, bedoeld in artikel 29, vierde lid onder e, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Artikel 2. Aan de leerlingen wordt gelegenheid gegeven aan de school een eindexamen af te leggen.

Artikel 3. 1. Het eindexamen wordt afgenomen door de examencommissie, bestaande uit de directeur en de door het bevoegd gezag na overleg met de directeur aangewezen leraren van de school, die als examinatoren optreden.

2. De directeur is voorzitter van de examencommissie en verantwoordelijk voor een goed verloop van het eindexamen. Het bevoegd gezag bepaalt na overleg met de directeur, welke leden van de examencommissie zullen optreden als plaatsvervangend voorzitter, als secretaris en als plaatsvervangend secretaris.

Artikel 4. 1. Het eindexamen bestaat voor de afdeling vormingsklas uit een schoolonderzoek en voor de overige afdelingen uit een schoolonderzoek en uit een centraal geregeld gedeelte.

2. Voor de afdelingen oriëntering verzorgende beroepen en inrichtingsassistente bepaalt de beoordeling van de praktijktijd en voor de afdeling kinderverzorgster de beoordeling van de praktische oefening mede de uitslag van het eindexamen. Hierbij wordt zo nodig artikel 35, derde lid, in acht genomen.

HOOFDSTUK II

Eindexamenvakken en -programma

Artikel 5. 1. Onze minister stelt, de Onderwijsraad gehoord, voor elk van de afdelingen vast in welke vakken eindexamen wordt afgelegd, welke van deze vakken tot de verplichte eindexamenvakken en welke tot de keuzevakken behoren, welke vakken bij het schoolonderzoek in elk geval mondeling dan wel praktisch worden geëxamineerd en welke vakken volgens centraal vastgestelde opgaven voor het schriftelijke werk en richtlijnen voor het praktijkwerk worden geëxamineerd.

2. Het examenwerk dat volgens de in het eerste lid, laatste zinsnede, bedoelde opgaven en richtlijnen is gemaakt, wordt beoordeeld volgens centraal vastgestelde beoordelingsnormen.

Artikel 6. Onze minister stelt, de Onderwijsraad gehoord, voor elk van de afdelingen het eindexamenprogramma vast, inhoudende de omschrijving van de examenstof voor ieder vak en het aantal en de duur van de zittingen waarin het centraal geregelde gedeelte voor ieder vak zal worden afgenomen.

HOOFDSTUK III

Schoolonderzoek

Artikel 7. 1. Het schoolonderzoek strekt zich uit over alle vakken waarin een kandidaat eindexamen aflegt.

2. Het omvat tenminste de examenstof, als omschreven in het eindexamenprogramma, die niet in het centraal geregelde gedeelte kan worden geëxamineerd.

3. Het geschiedt door het afnemen van twee of meer proeven.

4. Het vindt bij een meerjarige opleiding plaats in het laatste leerjaar. Zo nodig kan het reeds in het voorlaatste leerjaar plaatsvinden.

5. Het eindigt met uitzondering voor de afdeling vormingsklas ten minste één week vóór de aanvang van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen.

6. Voor de afdeling vormingsklas eindigt het voor de in artikel 29 bedoelde vergadering.

7. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van de eindbeoordeling van een kandidaat voor het schoolonderzoek medetelt, stelt de examinerator zo spoedig mogelijk de kandidaat in kennis.

Artikel 8. De beoordeling van kennis, inzicht en vaardigheid van de kandidaat bij het schoolonderzoek wordt uitgedrukt in één van de cijfers 1 tot en met 10, waaraan de volgende betekenis toekomt:

1 = zeer slecht	6 = voldoende
2 = slecht	7 = ruim voldoende
3 = zeer onvoldoende	8 = goed
4 = onvoldoende	9 = zeer goed
5 = bijna voldoende	10 = uitmuntend

Artikel 9. 1. Het schoolonderzoek geschiedt volgens een schriftelijk vastgestelde regeling.

2. De directeur verstrekt vóór 1 oktober van het leerjaar waarin het schoolonderzoek plaats vindt, aan iedere kandidaat en aan de inspecteur een exemplaar van de regeling van het schoolonderzoek.

3. Deze regeling vermeldt met inachtneming van het bij of krachtens de artikelen 5, eerste lid, 6, 7, 8 en 10 bepaalde in ieder geval

a. voor elk eindexamenvak de examenstof waarop het schoolonderzoek betrekking zal hebben;

b. voor elk eindexamenvak de wijze waarop het schoolonderzoek zal plaatsvinden;

c. voor elk eindexamenvak het tijdvak of de tijdvakken waarbinnen het schoolonderzoek zal plaatsvinden;

d. voor elk eindexamenvak de wijze waarop het cijfer voor dat vak aan het einde van het schoolonderzoek wordt berekend;

e. de maatregelen waaronder die genoemd in artikel 10 die genomen kunnen worden ten aanzien van een kandidaat die zich aan het schoolonderzoek onttrekt of zich bij het schoolonderzoek aan bedrog of enige andere onregelmatigheid schuldig maakt, en door wie deze maatregelen genomen worden.

Artikel 10. 1. Onverminderd hetgeen daarover nader in de regeling van het schoolonderzoek is bepaald, kan een kandidaat die zich aan het schoolonderzoek onttrekt of zich aan bedrog of enig andere onregelmatigheid schuldig maakt de verdere deelneming aan het schoolonderzoek worden ontzegd.

2. Ontzegging van de verdere deelneming aan het schoolonderzoek houdt ontzegging van deelneming aan het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen in.

3. Van een besluit tot ontzegging van de verdere deelneming aan het schoolonderzoek stelt de directeur de inspecteur in kennis.

Artikel 11. 1. Elke examinerator vult de door hem vastgestelde cijfers en het cijfer voor de eindbeoordeling voor het schoolonderzoek, welk laatstbedoeld cijfer niet wordt afgerond, in op twee lijsten van cijfers, ondertekent beide lijsten en levert deze, uitgezonderd voor de afdeling vormingsklas, uiterlijk één week vóór de aanvang van het centraal geregelde gedeelte in bij de directeur. De directeur zendt uiterlijk drie dagen vóór de aanvang van het centraal geregelde gedeelte een van beide lijsten aan de inspecteur.

2. Voor de afdeling vormingsklas levert de examinerator de lijsten zo spoedig mogelijk in bij de directeur. De directeur zendt vóór de aanvang van de in artikel 29 bedoelde vergadering een van beide lijsten aan de inspecteur.

3. De directeur stelt de kandidaat vóór de aanvang van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen in kennis van het door hem voor elk eindexamenvak behaalde cijfer van de eindbeoordeling van het schoolonderzoek.

HOOFDSTUK IV

Centraal geregelde gedeelte

Artikel 12. 1. Jaarlijks vóór 1 maart stelt Onze minister de aanvang van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen vast alsmede de indeling van het schriftelijk werk daarvan.

2. De voorzitter van de examencommissie stelt de indeling vast van het praktische werk van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen met inachtneming van de aanwijzingen van de centrale commissie als bedoeld in artikel 14, eerste lid. Tot deze aanwijzingen behoort tevens het vaststellen van de datum waarvoor het praktische werk moet zijn beëindigd.

3. De voorzitter van de examencommissie zendt uiterlijk veertien dagen voor de aanvang van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen de examenroosters aan de inspecteur en aan de voorzitter van de commissie als bedoeld in artikel 13, eerste lid, met vermelding van de datum waarop de in artikel 29 bedoelde vergadering wordt gehouden.

Artikel 13. 1. Jaarlijks vóór 1 maart wijst Onze minister op voordracht van de inspecteur, bedoeld in artikel 14, eerste lid tweede volzin, per afdeling - met uitzondering van de afdeling vormingsklas - een commissie van gecommitteerden aan die met het toezicht op het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen worden belast. Lid, tevens voorzitter van elke commissie is een door Onze minister aan te wijzen inspecteur.

2. Onze minister kan een instructie voor de gecommitteerde vaststellen.

3. De gecommitteerde ontvangt uit 's rijks kas vergoeding van reis- en verblijfskosten, alsmede voor zover zijn benoeming haar oorzaak niet vindt in het ambt dat hij bekleedt, vacatiegelden volgens door Onze minister te geven voorschriften.

4. De voorzitter en de leden van de examencommissie verschaffen de gecommitteerde de inlichtingen die hij voor de vervulling van zijn taak behoeft.

5. De gecommitteerde kan het schriftelijke en, voor zover mogelijk, het praktische werk opvragen bij de voorzitter van de examencommissie.

Artikel 14. 1. Jaarlijks vóór 15 oktober stelt Onze minister per afdeling een centrale commissie in ter vaststelling van de opgaven en richtlijnen, bedoeld in artikel 5, eerste lid laatste zinsnede, alsmede van de bij die opgaven behorende beoordelingsnormen, bedoeld in artikel 5, tweede lid. Lid, tevens voorzitter van deze commissie, is een door Onze minister aan te wijzen inspecteur van het voortgezet onderwijs.

2. Indien het verloop van het eindexamen daartoe aanleiding geeft, is de centrale commissie bevoegd alsnog beoordelingsnormen te wijzigen of aan te vullen.

3. De vastgestelde examenopgaven, richtlijnen en beoordelingsnormen worden met de vereiste zorg voor geheimhouding op rijkskosten vermenigvuldigd.

4. De voorzitter draagt er zorg voor dat de benodigde exemplaren van de opgaven, richtlijnen en beoordelingsnormen in verzegelde enveloppen aan de directeur worden toegezonden. Op de enveloppen staan aangegeven het vak waarop de opgaven en richtlijnen betrekking hebben, de tijd die voor

het werk beschikbaar gesteld is en het aantal ingesloten exemplaren. Op de enveloppen waarin zich de opgaven bevinden, staan tevens aangegeven de dag en het uur waarop zij worden geopend. De verzending geschiedt van rijkswege.

5. De directeur overhandigt de richtlijnen tijdig vóór de aanvang van het eindexamen aan de desbetreffende examinerator. Deze draagt zorg voor het treffen van de nodige voorzieningen en voor het opstellen van de opdrachten voor de kandidaten, welke opdrachten hij in enveloppen doet, waarop hij het vak aangeeft, alsmede de dag en het uur waarop de enveloppen worden geopend.

6. De directeur draagt er zorg voor dat de enveloppen waarin zich de opgaven en opdrachten bevinden, met de vereiste geheimhouding in ongeopende staat worden bewaard tot het in artikel 19, derde lid, genoemde moment.

7. De leden van de centrale commissie ontvangen vergoeding van reis- en verblijfkosten alsmede, voor zover hun benoeming haar oorzaak niet vindt in het ambt dat zij bekleeden, vacatiegelden volgens door Onze minister te geven voorschriften.

8. De leden van de centrale commissie en van de examencommissie zijn verplicht tot geheimhouding van de opgaven, richtlijnen, opdrachten en beoordelingsnormen en van hetgeen hun verder in hun functie ter kennis is gekomen voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt.

Artikel 15. 1. Jaarlijks vóór 15 januari stelt de directeur de voorzitter van de centrale commissie in kennis van de benodigde aantallen van de opgaven, richtlijnen en beoordelingsnormen.

2. De directeur stelt de inspecteur in kennis van de in het eerste lid bedoelde aantallen.

Artikel 16. Het toezicht bij het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen is opgedragen aan de directeur en aan de door deze daartoe aangewezen leraren van de school, met dien verstande, dat in elk lokaal, waar eindexamen wordt afgenomen, steeds ten minste twee leraren of de directeur en één leraar aanwezig zijn.

Artikel 17. De directeur of het door hem aangewezen lid van de examencommissie stelt de kandidaten vóór de aanvang van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen in kennis van alle aangelegenheden waarvan zij op de hoogte dienen te zijn.

Artikel 18. 1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen aan enig bedrog heeft schuldig gemaakt en dit voor of tijdens dit gedeelte wordt ontdekt, ontzegt de directeur hem de deelneming, respectievelijk verdere deelneming aan het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen.

2. Indien een kandidaat ten aanzien van het centraal geregelde gedeelte in enig opzicht in strijd met de voorschriften heeft gehandeld en deze onregelmatigheid voor of tijdens het eindexamen wordt ontdekt, kan de directeur hem de deelneming, respectievelijk verdere deelneming aan het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen ontzeggen.

3. Indien de ontdekking van het bedrog eerst na afloop van het eindexamen plaatsvindt, worden aan de kandidaat die zich hieraan schuldig heeft gemaakt, geen diploma en geen cijferlijst uitgereikt. Indien de ontdekking van een onregelmatigheid eerst na afloop van het eindexamen plaatsvindt, kan de directeur beslissen dat aan de kandidaat die zich hieraan heeft schuldig gemaakt, geen diploma en geen cijferlijst worden uitgereikt.

4. Alvorens aan een der voorgaande leden uitvoering wordt gegeven wordt de kandidaat door de directeur in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Indien de directeur hierna zijn beslissing uitvoert, wijst hij de kandidaat op het bepaalde in het zesde lid.

5. De directeur maakt van een ingevolge dit artikel genomen beslissing en van de feiten waarop deze steunt onverwijld een rapport op. Hij zendt van dit rapport terstond twee afschriften aan de inspecteur.

6. De kandidaat kan aan de inspecteur verzoeken een beslissing van de directeur te herzien. Een dergelijk verzoek wordt schriftelijk binnen drie dagen nadat de beslissing ter kennis van de kandidaat is gebracht, bij de inspecteur ingediend. De inspecteur stelt een onderzoek in, beslist op het verzoek en stelt zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen af te leggen in de vakken waarvan hij de zittingen niet heeft meegemaakt.

Artikel 19. 1. Gedurende het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen is het de kandidaten niet geoorloofd zich zonder toestemming van de directeur of van een der toezichthoudende leraren uit het examenlokaal te verwijderen.

2. Het schriftelijke werk van de kandidaten wordt gemaakt op papier, gewaarmerkt en verstrekt door of vanwege de directeur. De kandidaat plaatst aan de rechter bovenkant van het papier zijn naam en/of nummer, tenzij een andere plaats is aangegeven.

3. Nadat bij de aanvang van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen in enig vak zij die toezicht houden de zich op de in artikel 14, zesde lid, bedoelde enveloppe bevindende gegevens hebben gecontroleerd en in orde hebben bevonden, wordt de enveloppe in tegenwoordigheid van de kandidaten geopend. Indien de kandidaten bij het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen in meer dan één lokaal zijn geplaatst geschiedt de opening in een van deze lokalen.

4. Onmiddellijk nadat een enveloppe geopend is, worden de opgaven of opdrachten rondgedeeld en mogen over die opgaven of opdrachten geen mededelingen of inlichtingen aan de kandidaten worden verstrekt, tenzij de voorzitter van de centrale commissie daartoe machtiging heeft verleend.

5. Bij het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen is alleen het gebruik van die hulpmiddelen toegestaan die door de centrale commissie te voren zijn aangewezen. Deze hulpmiddelen zijn in het examenlokaal aanwezig en worden voor de aanvang van het werk door de directeur of door een door hem aangewezen leraar onderzocht.

6. Van het verloop van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen in ieder vak maken zij die daarbij toezicht hebben gehouden, proces-verbaal op. Zij leveren dit proces-verbaal in bij de directeur te zamen met het gemaakte examenwerk.

7. De inspecteur kan toestaan dat een lichamelijk gehandicapte kandidaat het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden welke de lichamelijke gesteldheid van de kandidaat biedt. In dat geval bepaalt de inspecteur, in overleg met de directeur de wijze waarop het eindexamen zal worden afgelegd.

Artikel 20. 1. De directeur stelt het schriftelijke examenwerk met een exemplaar van de opgaven, een exemplaar van de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen aan de examinerator in het desbetreffende vak ter hand. Deze ziet het werk na, wijst de gemaakte fouten aan en zendt het met zijn aan de hand van de beoordelingsnormen vastgestelde beoordeling terug aan de directeur. Voor wat betreft het praktische examenwerk past de directeur een soortgelijke regeling toe aangepast aan de bijzondere omstandigheden van dat werk.

2. Voor de beoordeling van kennis, inzicht en vaardigheid van een kandidaat maakt de examinator gebruik van de cijfers 1 tot en met 10 waaraan de betekenis toekomt als aangegeven in artikel 8.

Artikel 21. Elke examinator vult het door hem vastgestelde cijfer voor de eindbeoordeling van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen welk cijfer niet wordt afgerond, in op twee lijsten van cijfers, ondertekent beide lijsten en levert deze zo spoedig mogelijk in bij de directeur. De directeur zendt vóór de aanvang van de in artikel 29 bedoelde vergadering een van beide lijsten aan de inspecteur.

Artikel 22. 1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, verhinderd is bij een of meer vakken van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen tegenwoordig te zijn, wordt hem de gelegenheid gegeven in dat vak of in die vakken alsnog te worden geëxamineerd.

2. De directeur doet hiervan mededeling aan de inspecteur die bepaalt, wanneer dit examen wordt afgenomen.

Artikel 23. 1. In bijzondere gevallen kan de directeur al dan niet op voorstel van de examinator met toestemming van de inspecteur bepalen, dat een kandidaat in een vak of een onderdeel van een vak opnieuw wordt geëxamineerd.

2. De inspecteur bepaalt wanneer dat examen wordt afgenomen.

Artikel 24. 1. Indien het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen niet op regelmatige wijze heeft plaatsgevonden of indien de inspecteur twijfelt of dit gedeelte op regelmatige wijze heeft plaatsgevonden, kan hij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.

2. De inspecteur bepaalt wanneer dat examen wordt afgenomen.

Artikel 25. In de in de drie voorgaande artikelen bedoelde gevallen verzoekt de inspecteur aan de voorzitter van de centrale commissie om toezending van andere opgaven of richtlijnen en beoordelingsnormen.

HOOFDSTUK V

Praktijkbeoordeling

Artikel 26. De praktijktijd van de kandidaten van de afdelingen oriëntering verzorgende beroepen en inrichtingsassistente en de praktische oefening van de kandidaten van de afdeling kinderverzorgster wordt beoordeeld door de leraar van de school die belast is met de praktijkbegeleiding na overleg met degene onder wiens leiding de praktijktijd, respectievelijk de praktische oefening heeft plaatsgehad.

Artikel 27. 1. De beoordeling van de praktijktijd dan wel praktische oefening wordt uitgedrukt in de termen goed, voldoende, onvoldoende.

2. Van die beoordeling stelt de leraar, bedoeld in artikel 26, de kandidaat terstond in kennis.

3. De leraar, bedoeld in artikel 26, vult deze beoordeling in op twee lijsten, ondertekent beide lijsten en levert deze zo spoedig mogelijk in bij de directeur. De directeur zendt uiterlijk één week voor de aanvang van de in artikel 29 bedoelde vergadering een van beide lijsten aan de inspecteur.

HOOFDSTUK VI

Vaststelling uitslag en uitreiking diploma

Artikel 28. 1. De beoordeling van kennis, inzicht en vaardigheid van een kandidaat voor elk van zijn eindexamenvakken wordt uitgedrukt door een eindcijfer. Daartoe staan ter beschikking de cijfers 1 tot en met 10 waaraan de betekenis toekomt als aangegeven in artikel 8.

2. Het eindcijfer voor een eindexamenvak wordt vastgesteld op het gemiddelde van het cijfer voor het schoolonderzoek en het cijfer voor het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen. Is dit gemiddelde een cijfer met een breuk, dan wordt een breuk van een half en meer naar boven en een breuk van minder dan een half naar beneden afgerond op het meest bijliggende gehele getal.

3. Indien voor een eindexamenvak alleen een schoolonderzoek heeft plaatsgevonden, is het cijfer voor de eindbeoordeling daarvan het eindcijfer voor dat eindexamenvak. In dit geval vindt op gelijke wijze een afronding plaats, als aangegeven in de tweede volzin van het tweede lid.

Artikel 29. Met inachtneming van door Onze minister, de Onderwijsraad gehoord, te stellen regelen stelt de examencommissie in een vergadering vast welke kandidaten zijn geslaagd, welke zijn afgewezen, welke tot een herexamen zijn toegelaten en aan welke een verlenging van de praktijktijd is toegestaan.

Artikel 30. 1. Zo spoedig mogelijk na de in artikel 29 bedoelde vergadering wordt de uitslag aan de kandidaten medegedeeld.

2. Aan de geslaagde kandidaten wordt het diploma uitgereikt.

3. Iedere kandidaat ontvangt na afloop van het eindexamen een lijst volgens het door Onze minister vastgestelde model. Op deze lijst worden de cijfers voor de eindbeoordeling van het schoolonderzoek, die voor de eindbeoordeling van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen, de eindcijfers voor de eindexamenvakken, voor de afdelingen oriëntering verzorgende beroepen en inrichtingsassistente de beoordeling voor de praktijktijd, voor de afdeling kinderverzorgster de beoordeling van de praktische oefening en de uitslag van het eindexamen vermeld.

HOOFDSTUK VII

Herexamen en verlenging praktijktijd, resp. praktische oefening

Artikel 31. 1. Het herexamen vindt plaats uiterlijk in de eerste helft van september.

2. Onze minister stelt jaarlijks vóór 1 maart de aanvang en de indeling van het herexamen van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen vast.

Artikel 32. 1. Het herexamen blijft beperkt tot één vak.

2. Indien de kandidaat voor één vak een eindcijfer lager dan 6 heeft behaald, wordt hem in dat vak een herexamen afgenomen.

3. Indien de kandidaat voor twee vakken een eindcijfer lager dan 6 heeft behaald, wordt hem in één van deze vakken een herexamen afgenomen. De kandidaat kiest dit vak na overleg met de directeur.

Artikel 33. 1. Voor een vak dat geëxamineerd wordt volgens centraal vastgestelde opgaven of richtlijnen, bestaat het herexamen uit een centraal geregeld gedeelte. De examencom-

missie kan beslissen, dat het herexamen voor dat vak ook bestaat uit een schoolonderzoek. Indien dit niet geschiedt, blijft voor de bepaling van het eindcijfer het oorspronkelijke cijfer van het schoolonderzoek gehandhaafd.

2. Voor de overige vakken bestaat het herexamen alleen uit het schoolonderzoek.

3. Bij het schoolonderzoek kan worden volstaan met één proef.

4. Zo spoedig mogelijk na de in artikel 29 bedoelde vergadering, doch uiterlijk op 1 juli, stelt de directeur, de voorzitter van de centrale commissie in kennis van de benodigde aantallen exemplaren van de opgaven en richtlijnen voor de herexamens en van de daarbij behorende beoordelingsnormen. De directeur stelt de inspecteur in kennis van de in de eerste volzin bedoelde aantallen.

5. De artikelen 5, 6, 7, tweede en zevende lid, 8 tot en met 11, 14, 16 tot en met 25, 28, 29 en 30 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 34. 1. Indien aan een kandidaat verlenging van de praktijktijd dan wel praktische oefening is toegestaan, bepaalt de examencommissie de duur van deze verlenging.

2. Deze duur kan niet nogmaals worden verlengd en bedraagt maximaal de helft van de voor de desbetreffende afdeling vastgestelde praktijktijd dan wel praktische oefening.

Artikel 35. 1. De kandidaat die door het behaalde cijfer op zijn herexamen en/of door de verkregen beoordeling voor zijn verlengde praktijktijd dan wel praktische oefening voldoet aan de krachtens artikel 29 vastgestelde regels van slagen, is geslaagd.

2. De overige kandidaten alsmede zij, die geen gebruik gemaakt hebben van hun recht om herexamen af te leggen en/of om de praktijktijd dan wel praktische oefening te verlengen, zijn afgewezen.

3. Indien een kandidaat die afgewezen is, of indien een kandidaat aan wie deelneming respectievelijk verdere deelneming aan het schoolonderzoek dan wel het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen is ontzegd, als bedoeld in de artikelen 10 en 18, terwijl de beoordeling van zijn praktijktijd dan wel praktische oefening voldoende of goed is in het eerstvolgende leerjaar ten tweeden male het eindexamen aflegt, behoudt hij evenbedoelde beoordeling, indien hij zulks wenst.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 36. 1. De directeur draagt er zorg voor dat het schriftelijke werk van het schoolonderzoek met de opgaven en de beoordelingsnormen, indien deze er zijn, alsmede het schriftelijke en – voor zover dit bewaard kan blijven – praktische werk van het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen en de in de artikelen 11, eerste en tweede lid, 21 en 27, derde lid, bedoelde lijsten gedurende tenminste zes maanden na afloop van het eindexamen bewaard blijven.

2. Hij draagt er tevens zorg voor, dat een verzamellijst met de namen van de kandidaten en de door hen bij het eind-

examen behaalde eindcijfers en de beoordeling voor de praktijktijd dan wel praktische oefening, alsmede de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.

Artikel 37. 1. Het bevoegd gezag zendt zo spoedig mogelijk na afloop van het eindexamen, doch uiterlijk op 1 oktober, een verslag daarvan aan de inspecteur met een afschrift van de in artikel 36, tweede lid, bedoelde verzamellijst.

2. Een afschrift van dat verslag en een tweede afschrift van de in artikel 36, tweede lid, bedoelde verzamellijst zendt het bevoegd gezag aan de voorzitter van de centrale commissie. Deze voorzitter brengt vóór 1 januari verslag uit aan Onze minister.

3. De voorzitter van de commissie van gecommiteerden zendt uiterlijk op 1 januari een verslag van het eindexamen van de afdeling waarover de commissie het toezicht heeft gehad, aan Onze minister en aan het bevoegd gezag.

4. Onze minister kan voorschriften geven omtrent de wijze waarop deze verslagen worden ingericht.

Artikel 38. Ten behoeve van experimenten met een andere inrichting van het eindexamen kan Onze minister, de Onderwijsraad gehoord, voor zover het een rijksschool betreft, afwijken van de bepalingen gegeven bij of krachtens dit besluit en, voor zover het een gemeentelijke of bijzondere school betreft, toestaan dat daarvan wordt afgeweken.

Artikel 39. In gevallen, waarin dit besluit niet voorziet, en waaromtrent een onmiddellijke beslissing noodzakelijk is, beslist de directeur in overleg met de voorzitter van de centrale commissie. De beslissing deelt hij zo spoedig mogelijk mede aan de leden van de examencommissie, aan de gecommiteerde en aan de inspecteur.

Artikel 40. Onze minister kan nadere voorschriften geven met betrekking tot de regeling van het eindexamen.

Artikel 41. 1. Dit besluit kan worden aangehaald als 'Eindexamenbesluit m.h.n.o.'

2. Het treedt voor elke afdeling in werking voor een nader door Onze minister te bepalen schooljaar.

Onze minister van onderwijs en wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met de nota van toelichting in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Soestdijk, 24 januari 1973.

JULIANA.

*De minister van onderwijs
en wetenschappen,*

C. VAN VEEN.

Uitgegeven de tweeëntwintigste februari 1973.

De Minister van Justitie,
VAN AGT.

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Bij het ontwerpen van dit besluit hebben tot uitgangspunt gediend de adviezen die zijn voortgekomen uit het overleg van de inspecteur-generaal van het onderwijs met de inspectie, besturen- en leraren-organisaties en de pedagogische centra.

Dat overleg heeft geleid tot het advies voor het middelbaar huishoud- en nijverheidsonderwijs gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 29, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs biedt, om als afsluiting van de schoolcarrière de leerlingen een bij algemene maatregel van bestuur te regelen eindexamen te laten afleggen. Het met goed gevolg afleggen van dat eindexamen wordt bekroond met het diploma, genoemd in het vierde lid onder *e* van dat artikel.

Het eindexamen is van groot belang als toetsing, of de leerling de kennis heeft vergaard en het inzicht en de vaardigheid heeft verkregen, die met de genoten opleiding worden beoogd, terwijl het diploma als bewijsstuk van het behaalde resultaat de weg opent voor een maatschappelijke loopbaan of voor de doorstroming naar vervolgonderwijs.

Het bestaat – met uitzondering van de afdeling vormingsklas, waarvan het eindexamen alleen bestaat uit een schoolonderzoek – uit een schoolonderzoek en een centraal geregeld gedeelte, terwijl voor de afdelingen oriëntering verzorgende beroepen en inrichtingsassistente de beoordeling van de praktijk-tijd en voor de afdeling kinderverzorgster de beoordeling van de praktische oefening medetelt voor de bepaling van de uitslag.

Het schoolonderzoek, d.w.z. een onder verantwoordelijkheid van de school zelf ingesteld onderzoek, biedt de mogelijkheid de beoordeling van de leerling te baseren op een toetsing die meer dan eenmaal plaatsvindt. Bovendien kan hierdoor de des-organisatie in de andere leerjaren van de school als gevolg van de examens worden beperkt.

Door het centraal geregelde gedeelte, dat al naar gelang de vakken per afdeling uit een schriftelijk of praktisch gedeelte bestaat en waarvoor de opgaven, resp. richtlijnen landelijk worden vastgesteld met bindende beoordelingsnormen, wordt een duidelijke niveaubepaling van de opleidingen bevorderd, waardoor het diploma tegenover de maatschappij aan waarde wint.

Nieuwe inzichten met betrekking tot de examenproblematiek en de niveaubewaking zullen ertoe kunnen leiden, dat de werkingsduur van dit besluit van tijdelijke aard zal zijn.

Artikelen

Artikel 2. Aan de leerlingen moet de gelegenheid worden gegeven het eindexamen af te leggen. Uiteraard heeft de leerling het recht zich terug te trekken voor het eindexamen.

Artikel 3. Het komt gewenst voor, dat tot lid van de examencommissie zoveel mogelijk die leraren worden aangewezen, die in de eindexamenvakken les geven. Het bevoegd gezag kan desgewenst voor elke afdeling afzonderlijk een examencommissie instellen.

Artikel 5, eerste lid. Aangezien discussies over de vorm en de inhoud van het middelbaar huishoud- en nijverheids- onderwijs aan de gang zijn en experimenten met het onderwijs aan enige afdelingen in een nieuwe opzet nog niet afgerond zijn, komt het ondergetekende gewenst voor bepalingen betreffende het examenvakkenpakket en de wijze waarop eindexamenvakken geëxamineerd moeten worden bij ministeriële beschikking vast te stellen, zodat een snellere aanpassing aan nieuwe inzichten mogelijk is.

Tweede lid. Aangezien het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen het doel heeft het – landelijk – aangeven en handhaven van een bepaald eindexamenniveau door middel van voorgeschreven opgaven en richtlijnen, zullen bindende normen vastgesteld moeten worden.

Artikel 6. Om dezelfde reden als bij artikel 5 aangegeven wordt het eindexamenprogramma bij ministeriële beschikking vastgesteld.

Artikel 7. Hoewel de wijze waarop het schoolonderzoek zal worden ingericht in de eerste plaats een zaak is van de school zelf, is het in het belang van het handhaven van het peil van het eindexamen, in het belang van de kandidaat en in het belang van de school zelf nodig – met betrekking tot enkele belangrijke punten – enige voorschriften te geven.

Eerste lid. Het schoolonderzoek beperkt zich voor elke kandidaat tot de vakken, waarin hij eindexamen aflegt, en strekt zich dus niet uit over andere vakken, waarin de kandidaat onderwijs gevolgd heeft.

Tweede lid. Voor bepaalde vakken, nader aangegeven in de krachtens artikel 5 gegeven beschikking, kan dus een mondeling of een praktisch schoolonderzoek verplicht zijn.

Derde lid. Het lijkt onjuist indien het schoolonderzoek niet anders zou inhouden dan een eenmalig schriftelijk, mondeling of praktisch onderzoek aan het einde van het schooljaar. De kandidaten zullen er mede gebaat zijn dat zij vaker een kans krijgen om beoordeeld te worden. Wat de frequentie van het onderzoek betreft zijn de scholen vrij bij het inrichten van het schoolonderzoek per vak te kiezen uit verschillende mogelijkheden, die moeten liggen tussen deze grenzen: enerzijds een voortdurend onderzoek beginnend na de bekendmaking van de regeling voor het schoolonderzoek aan de kandidaten (artikel 9, tweede lid) en eindigend op het moment waarop het afgesloten moet worden (artikel 7, vijfde resp. zesde lid), anderzijds een onderzoek op tenminste twee tijdstippen. Iedere proef afzonderlijk behoeft niet de gehele examenstof te beslaan; wel dienen alle proeven tezamen zo te zijn ingericht dat de kandidaat de gehele examenstof bestudeerd behoort te hebben, of blijk moet hebben gegeven die stof te beheersen.

Vierde lid. Is de cursusduur meer dan één jaar, dan vindt het schoolonderzoek plaats in het laatste jaar. Indien echter dat laatste jaar in hoofdzaak uit praktijk bestaat (zoals bij de afdeling inrichtingsassistente), dan zal het schoolonderzoek in het voorlaatste leerjaar kunnen plaatsvinden. Dit geldt eveneens voor die onderdelen van het examenprogramma, die vóór het laatste leerjaar zijn behandeld en in het laatste leerjaar niet meer onderwezen worden.

Vijfde en zesde lid. Deze artikelliden dienen te worden gelezen in samenhang met artikel 9, derde lid onder *c*. Het moet de kandidaat duidelijk zijn hoe het schoolonderzoek is ingericht en welke prestaties meetellen.

Zevende lid. Het is voor de objectiviteit van de beoordeling van de kandidaat door de school van wezenlijk belang dat dit oordeel wordt gegeven voordat het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen begint. In hetzelfde licht is het bepaalde in artikel 11, derde lid, te zien.

Artikel 9. Dit artikel laat open of het bevoegd gezag van de school, de directeur en leraren gehoord, de regeling van het schoolonderzoek vaststelt dan wel of het bevoegd gezag dit aan de directeur en leraren delegeert. Uiteraard behoeft niet ieder jaar een nieuwe regeling vastgesteld te worden. Over de frequentie van het schoolonderzoek is reeds gesproken bij artikel 7, derde lid. Hoewel de school de vrijheid heeft de periode en de frequentie van het schoolonderzoek ruim te nemen, dient voorkomen te worden dat er gedurende het gehele schooljaar een examensfeer heerst.

Artikel 10. De regeling van de sancties waarin de school verder vrij is, dient in de regeling van het schoolonderzoek te worden opgenomen. Luidt de sanctie in bepaalde gevallen, dat de kandidaat de verdere deelneming aan het schoolonderzoek wordt ontzegd, dan houdt deze straf tevens in de ontzegging van deelneming aan het centraal geregelde gedeelte van het eindexamen.

Artikel 11, eerste lid. Het bepaalde bij artikel 8 sluit niet uit, dat de vaststelling van de eindbeoordeling voor het schoolonderzoek van een examenvak niet een geheel getal oplevert. Er wordt echter niet afgerond. Afronding vindt slechts éénmaal plaats als aangegeven in artikel 28, tweede lid.

Tweede lid. Hierbij zij verwezen naar artikel 28, derde lid.

Derde lid. Hiernaar is reeds verwezen bij artikel 7, zevende lid.

Artikel 13, eerste lid. Landelijk wordt voor elke afdeling, met uitzondering van de afdeling vormingsklas, waarbij een gecommiteerde niet nodig wordt geacht aangezien deze afdeling vooral een huishoudelijke vorming beoogt en niet direct opleidt voor een beroepsuitoefening en/of doorstroming naar vervolgonderwijs, een commissie van gecommiteerden ingesteld onder voorzitterschap van een inspecteur. Het ligt in de bedoeling, dat de voorzitter van de commissie van gecommiteerden jaarlijks bij toerbeurt de scholen aanwijst die door de gecommiteerden zullen worden bezocht. De voornaamste taak van een gecommiteerde die bekend dient te zijn met de betreffende beroepsopleiding en/of op de hoogte dient te zijn van de uitoefening van het beroep in de praktijk, is controle op de uitoefening van de examenregeling en toezicht op de handhaving van het niveau. Hij bepaalt niet mede het cijfer van het eindexamen. Een andere taak is de medewerking van de totstandkoming van het rapport, bedoeld in artikel 37, derde lid.

Artikel 16. Uiteraard behoeft de met het toezicht belaste leraar geen lid van de examencommissie te zijn.

Artikel 17. Hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan het bepaalde in artikel 18 en voorts onder meer aan dat in artikel 19, eerste lid.

Artikel 21. Voor dit artikellid geldt hetzelfde als gesteld is ten aanzien van artikel 11, eerste lid.

Artikel 22. Aangezien het noch in het belang van de leerling, noch in dat van het onderwijs is om een leerling, die om een geldige reden (b.v. ziekte) verhinderd is aan het examen

deel te nemen of dat normaal te voltooien, een vol jaar te laten wachten alvorens hij wederom in de gelegenheid wordt gesteld examen te doen, is voorzien in de mogelijkheid om hem op een ander tijdstip te examineren.

Artikel 23. Terwijl artikel 22 een voorziening geeft voor het geval een kandidaat om een geldige reden niet aan het eindexamen in een of meer vakken van het centraal geregelde gedeelte heeft bijgewoond, is dit artikel geschreven voor die zeer uitzonderlijke gevallen, dat de kandidaat wel aan het eindexamen heeft deelgenomen, doch achteraf blijkt dat er zich kort daarvoor een omstandigheid heeft voorgedaan, die de kandidaat belet heeft een voor hem normale prestatie te behalen.

In dit geval dient de inspecteur toestemming te verlenen voor een nieuw examen.

Artikel 26. Aangezien voor de hier genoemde afdelingen de praktijktijd dan wel praktische oefening een wezenlijk onderdeel van de opleiding is, dient de beoordeling van die praktijktijd dan wel praktische oefening mede de examenuitslag te bepalen.

Artikel 29. Aangezien er bij de in het onderhavige besluit geregelde eindexamens voor de eerste maal regels van slagen, afwijzen en herexamen worden toegepast, worden deze regels bij ministeriële beschikking vastgesteld, teneinde op vlottere wijze eventuele bijstelling te kunnen bewerkstelligen. Ten gevolge van de 'automatische' uitslagbepaling komen er geen 'bespreekgevallen' meer voor.

Artikel 31, eerste lid. Er wordt slechts een uiterlijke termijn aangegeven waarbinnen het herexamen moet zijn gehouden. De mogelijkheid bestaat het herexamen te doen afnemen in de laatste week voor de zomervakantie.

*De minister van onderwijs
en wetenschappen,*

C. VAN VEEN.